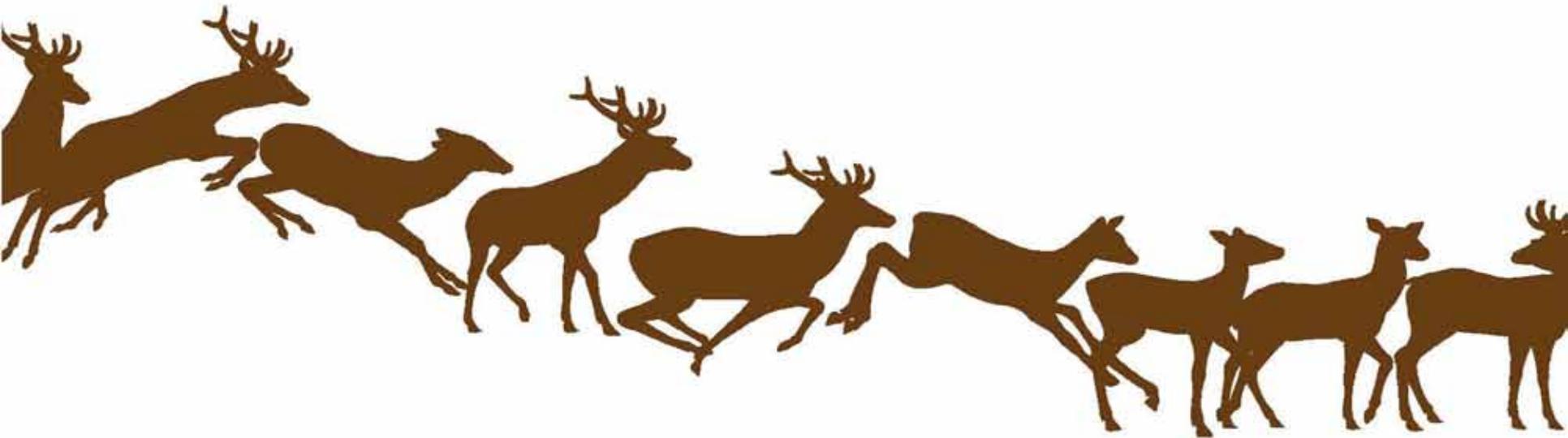

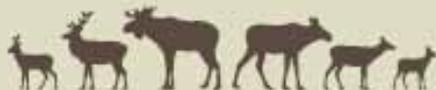
Gjennomgang av standard og rutinar for feltkontroll av hjorteviltkjøt

Bransjestandard

for feltkontroll
av hjorteviltkjøtt

SKOGBRUKETS KURSINSTITUTT

 **NORGES
SKOGEIERFORBUND**

Pkt. 1 Målsetjing

- Lover og forskrifter
- Kvalitet og sikkerheit ved omsetjing
- Auke tilgjengelegheit, sporbarheit og tillit
- Auke verdiskaping
- Forenkla kontrollsystemet

Pkt 2. Omfang

- Standarden er utgangspunktet for utferding av erklæring
- Feltkontroll av elg, hjort, villrein, dåhjort og rådyr
- Oversending av hjortevilt til kontroll hjå mattilsynet
- Grunnlag for kursinnhaldet som fører til status som feltkontrollør

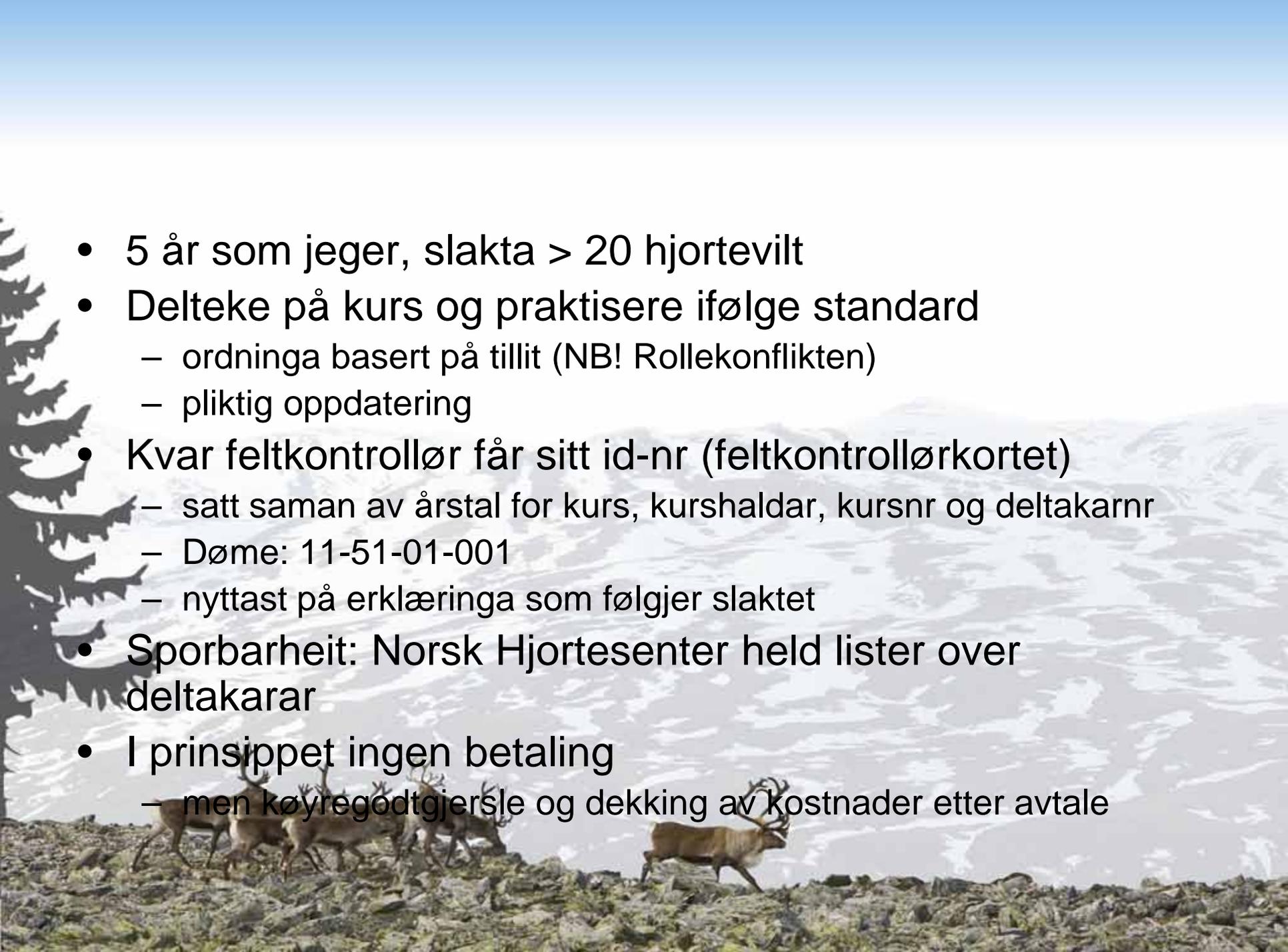

Pkt 3. Reglar og rutiner knytt til feltkontrollører

- Nedfelt i EU-forordningen sitt direktiv
- Gjeld for vilt som skal omsetjast
- Feltkontrolløren skal ha kunnskap om:
  - patologi (sjukdommar)
  - viltkjøtproduksjon og -handtering
- Skal føregå innom jaktlaget
  - jaktlaget er her romsleg definert då mange ulike organiseringsformar i jakt-Noreg
  - nok med ein person per jaktlag
  - jakta i nærliggande område eller opphalde seg i nærleiken (t.d. jaktoppsyn)

- Utdanning om emne som førelest i dag
  - lover og regelverk
  - normal anatomi, fysiologi, atferd
  - unormal atferd/patologi pga sjukdommar, ureining m.m. som er farleg for helsa
  - kunnskap om hygiene og rett kjøthandtering

-
- 5 år som jeger, slakta > 20 hjortevilt
  - Delteke på kurs og praktisere ifølge standard
    - ordninga basert på tillit (NB! Rollekonflikten)
    - pliktig oppdatering
  - Kvar feltkontrollør får sitt id-nr (feltkontrollørkortet)
    - satt saman av årstal for kurs, kurshaldar, kursnr og deltakarnr
    - Døme: 11-51-01-001
    - nyttast på erklæringa som følgjer slaktet
  - Sporbarheit: Norsk Hjortesenter held lister over deltakarar
  - I prinsippet ingen betaling
    - men køyregodtgjersle og dekking av kostnader etter avtale

Et kurs i samarbeid med Skogbrukets Kursinstitutt

Johan Trygve Solheim

Jegernr.: **0087136** Født: **1960**

Har gjennomført kurs 25.05.2011

11-51-01-001

Årstal

Kursleiar/
arrangør

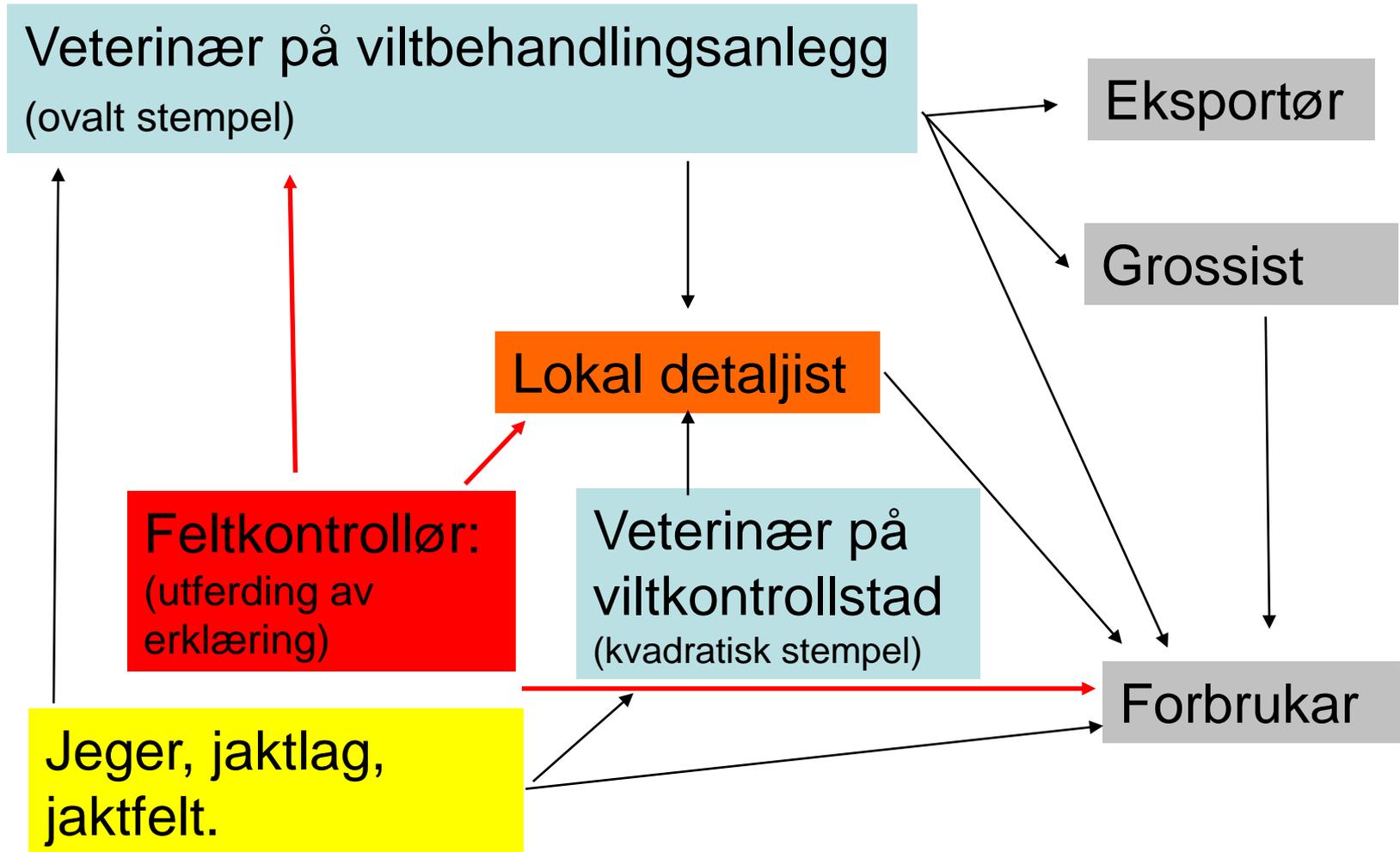
Kursnr

Kurs-
deltakar

Pkt 4. Kjøtt til vidaresending og omsetjing

- Heile dyret skal kontrollerast
  - leverast heile
  - grovpartert under kontroll opptil 8 delar
  - kvar del sin eigen erklæring
- Flådd eller uflådd?
  - flådd til lokal detaljist
  - begge delar muleg ved vidaresending til viltbehandlingsanlegg/mattilsynet (men heile)
- Ingenting unormalt: erklæring utferdast
  - ved viltbehandlingsanlegg/mattilsynet sin kontroll treng ikkje organ vera med vidare
  - NB! anlegg kan ha eigne avtalekrav om dette
- Ved tvil: ingen 'godkjenning' og kommentar om forhold
  - indre organ/hovud til ev vidare kontroll
  - generelt betre å behalde slike slakt sjølv

Pkt 5. Krav om kontroll og erklæring

Pkt 6. Feltkontrollen Ante mortem

- Kunnskap om hjorteviltart
  - bedømme åtferd og tilstand 'ante mortem'
- Innhente opplysningar om ev unormal
  - spor og sporteikn
  - reaksjon ovanfor menneske/dyr
  - fysiske bevegelser før/under/etter påskyting

Pkt. 6. Feltkontrollen Post mortem

Denne delen av kontrollen skal avdekke ev.

- teikn til sjukdom
- Skadar
- Miljøureining
- dårleg slaktehygiene

Pkt 7.1. Tidsfristar

- Dyr skote i hovud, nakke o.l. bør stikkast <3min
- Rask utvomming: < 2 timar
- Tømme brysthula: < 4 timar
- Gjennomføre feltkontroll: <1døgn

Pkt. 7.2. Utvomming, slakting og kontroll

- Hygiene og kjøtkvalitet i høysete!
- Skader på vom og tarmar?
  - vomskot ikkje godkjent
  - ved mindre skader: bortskjering (etter flåing)
- Fare for blyavsetning
  - sårkanal skal reinskast godt
- Indre organ kan etterlatast ved feltkontroll på skotstad
- Uflådde dyr kan feltkontrollerast
- Flådde dyr bør kontrollerast opphengt under tak og med godt lys

Pkt. 7.3. Sjukdom og skade

Kontrollorgana undersøkast utanfor skrotten

- Lunger
- Hjartet
- Lever
- Milt
- Nyrrer (kan henge i)
- Hovud
- i tillegg vom og tarmer

Pkt 7.5. Hygiene

- Matlova pålegg oss alle å bidra til god matkvalitet
- Kontroller at kjøttet ikkje er påført ureining av
  - sopp og bakteriar og t.d. har slimete overflate og dårleg lukt
  - gjenstand, kjemiske stoff eller gjennom skader
- Undersøke om dei som har slakta har praktisert
  - god personleg hygiene
  - ikkje har vore sjuke
  - ikkje har sår på hender (bruk hanskar)
  - bruk av reint utstyr

- ...tillegg ved bruk av innomdørs slakteplass:

- bruk av rein slakteplass
- tilgang på vatn og flytande såpe
- borttørring av blod med tørkepapir eller kokevaska tøyklutar
- hengemiljø med liten fare for ureining
- vern av slakt mot insekt og dyr
- lagring med god lufting

Pkt 7.6. Modning

- Modning er viktig for kjøtkvaliteten
  - døgntemperatur kan noterast på erklæringa
- Men: modning ofte etter utsteding av erklæring
  - ergo eigaren av slaktet noterer døgntemp.

Pkt 7.7 Transport og lagring

- Frakt med minst muleg skader og minst muleg opningar
- Unngå ureining og fuktigheit
- Hengande slakt skal henge fritt
- Transport til viltbehandlingsanlegg: ikkje stablast

Pkt 8. Mattilsynet sin kontroll av feltkontrollert kjøtt

- Dersom utferda erklæring frå feltkontrollør
  - kontrollpliktige organ treng ikkje med
- Ved avvik på:
  - åtferd (ante mortem)
  - skrott
  - organ
  - hygiene
  - mistanke om miljøureining
  - kontrollpliktig organ og hovud skal då med
  - Feltkontrollør skal ha tilbakemelding frå Mattilsynet
- Flådd eller uflådd, etter avtale med viltbehandlingsanlegg
- Erklæring festa til slaktet

Pkt 9. Erklæring og merking

- Utferding ved 'intet unormalt'
- Bruk standardisert blankett
  - ikkje "heimemekka"!
  - festa med buntestrips
- Heile dyret skal kontrollerast
  - ved deling skal kvar del ha blankett
- Feltkontrollør skal føre liste over utferda erklæringar
  - bevare lista > 2 år
  - førevisе ved spørsmål
- På same måte skal lokale detaljistar bevare lister over motteke viltkjøt

Trained Hunter Declaration

By signing this declaration you are certifying that you are a trained hunter and that the animal was lawfully killed by you or under your direct supervision. This declaration is required for the sale of venison in Scotland.

DATE	_____
SIGNATURE	_____

www.highlandgame.com 01582 827...

- Døme: Blankett nr 1101/1

Erklæring:
Blankett nr.

FELT HJORTEVILT
i henhold til Standard for feltkontroll av hjorteviltkjøtt, utarbeidet ved Skogbrukets Kursinstitutt og med tilslutning fra Mattilsynet.

Dyret er undersøkt og vurdert for: Atferd for felling, slaktet, indre organer og miljøforurensinger. Det er ikke funnet noe unormalt som kan tyde på at kjøttet representerer noen helserisiko.

Dyret felt, dato: / / 20   Kl. :

Sted: _____ Kommune: _____

Unormale funn: _____

- Kan stryke over "ikke" og gje kommentar her ved vidaresending til Mattilsynet sin kontroll på godkjent slakteplass eller viltbehandlingsanlegg

Art: Elg Hjort Rein Rådyr Dåhjort

Alder: Kalv Åring Voksen **Kjønn:** Hunn Hann

DEL AV DYRET Helt

Halvt/kvart: Høyre Venstre Fram Bak

Sidedel: Høyre Venstre Lår Bog Side

Sentraldel: Nakke Rygg

Antall døgngrader: / / 20   Kl. : var °C

Sted _____ Dato: / / 20

Underskrift: _____ Feltkontrollør Nr.

- Nummerering: 11-51-01-001
(står på kortet ditt)

Pkt 10. Straffevedtak

- Vesentlege brot på standard
  - Mattilsynet kan forby feltkontrollør å kontrollera
- Forsettlege eller uaktsame overtredingar
  - bøter eller fengsel <1år'
- .....‘Fe døyr, frendar døyr, ein sjølv skal også dø.
Eg veit noko som aldri døyr: dom over den som er død. ’’
  - Håvamål. Eller: dårleg rykte er dom nok i seg sjølv. Denne ordninga er basert på tillit!

SJEKKLISTE FOR FELTKONTROLLØRER

- for vurdering og godkjenning av hjortevilt

Dyr, kjønn, alder:

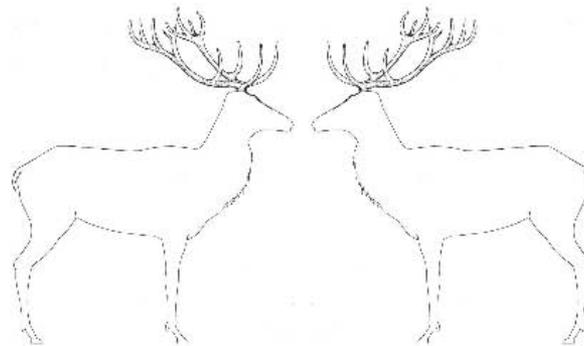
Skuddsted, dato, klokkeslett

Utvomming: dato, klokkeslett

Feltkontroll: dato, klokkeslett

Slaktet er kontrollert med skinn på/flådd (stryk det som ikke passer)

Treffsted (merkér skudd inn og skudd ut på figurene under)

ANTE MORTEM (basert på jegers/skytters observasjoner)

1. Unormale spor og spor tegn?

 Ja Nei ?

2. Unormal reaksjon overfor mennesker og eventuelle hunder?

 Ja Nei ?

3. Unormal fysiske bevegelser før, under og etter påskyting?

 Ja Nei ?

POST MORTEM

4. Har tilfredsstillende avblødning skjedd innen 3 minutter etter skudd? Ja Nei ?
5. Er vom eller tarmer skadet av skudd? Ja Nei ?
6. Ble brysthulen tømt for hjerte og lunger innen 4 timer etter skudd? Ja Nei ?

SYKDOM OG SKADE

7. Er skrotten symmetrisk? Ja Nei ?
8. Har vom og tarmer normalt utseende? Ja Nei ?
9. Er alle kontrollpliktige organ normale? Ja Nei ?
10. Har lymfeknuter normalt utseende? Ja Nei ?
11. Har kroppshulene normale hinner og normalt innhold? Ja Nei ?

MERKNADER VEDRØRENDE MILJØFORURENSNING;

MERKNADER VEDRØRENDE HYGIENE;

TOTALVURDERING

- Feltkontrollen har ikke påvist unormale eller uheldige funn som tilsier at kjøttet ikke skulle tilfreds-
stille kravene i Bransjestandarden. Feltkontrollerens erklæring kan festes på slaktet.
- Feltkontrollen har påvist unormale eller uheldige funn som tilsier at slaktet bør sendes til Mattilsynets
kontrollveterinær for kontroll.
- Slaktet bør avskrives som menneskeføde.

Feltkontrollør Nr.

Utarbeidet av Terje Hopén i samarbeid med Norsk Hjortesenter www.hjortesenteret.no

